

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 36/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia základných práv zaručených v čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Nt 21/2015 a jeho uznesením z 11. marca 2020 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 52/2020 a jeho uznesením z 27. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých konaní a rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2020 doručená ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Nt 21/2015 a jeho uznesením z 11. marca 2020 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 52/2020 a jeho uznesením z 27. júla 2020.

2. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 3 T 20/2007 z 3. decembra 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Tov 1/2009 zo 6. mája 2009 uznaný vinným zo spáchania zločinu prevádzáčstva podľa § 355 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pokračujúceho zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, za ktoré bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením s'ťažovateľa na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol uložený peňažný trest v sume 10 000 Sk (331,94 €) s ustanovením náhradného trestu odňatia slobody v trvaní 2 mesiacov.

3. Návrhom z 21. júla 2015 sa s'ťažovateľ domáhal povolenia obnovy uvedeného trestného konania, avšak okresný súd jeho návrh uznesením č. k. 41 Nt 21/2015-246 z 11. marca 2020 podľa § 399 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení

neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.

4. Proti rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 23 Tos 52/2020-259 z 27. júla 2020 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nie dôvodnú zamietol.

5. Návrh na povolenie obnovy konania sťažovateľ odôvodnil najmä tým, že v celom pôvodnom trestnom konaní, ako aj v konaní pred ústavným súdom bol obhajovaný obhajcom, ktorý, ako vyšlo najavo až neskôr – po podmienenom prepustení sťažovateľa, v iných trestných konaniach zastupoval svedkov, ktorých výpovede boli zásadné pre rozhodnutie o vine sťažovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 20/2007. Podľa sťažovateľa obhajca nemohol riadne obhajovať jeho záujmy, pokiaľ v iných konaniach hájil záujmy osôb, ktorých výpovede boli protichodné k výpovedi sťažovateľa, a tieto viedli k jeho odsúdeniu. Rovnako sťažovateľ v návrhu na povolenie obnovy konania mal poukázať na jednotlivé výpovede svedkov, podrobne ich rozobrať, poukázať na manipuláciu s trestným stíhaním a nespôsobilosť svedeckej výpovede jedného zo svedkov.

6. Porušenie svojich práv sťažovateľ nachádza predovšetkým v tom, že okresný súd a následne krajský súd sa riadne nevysporiadali s jeho argumentmi a námietkami uvedenými v návrhu na povolenie obnovy konania, preto napadnuté rozhodnutie krajského súdu z 27. júla 2020 považuje za nezákonné, arbitrárne a nepreskúmateľné.

7. Sťažovateľ zastáva názor, že prístup všeobecných súdov k danej veci bol neprípustne formalistický, nedostatočne sa vecou zaoberajúci. Uznesenia konajúcich súdov trpia nedostatkom preskúmateľnosti, pretože ich odôvodnenia sa vymykajú z medzí zákonných požiadaviek na odôvodnenie rozhodnutia.

8. Sťažovateľ je presvedčený, že v napadnutých rozhodnutiach absentujú úvahy, akými sa súdy spravovali pri hodnotení jednotlivých dôkazov, ktoré dôkazy brali do úvahy a ktoré nie a ako sa s nimi vysporiadali. Súdy sa podľa sťažovateľa vôbec nezaoberali

množstvom listinných dôkazov, ktoré vyšli najavo až po tom, ako bol sťažovateľ uznaný vinným v pôvodnom konaní, a ktoré v konaní o povolení obnovy konania sťažovateľom boli predložené. Listinné dôkazy nie sú vôbec spomínané, obidva sudy sa obmedzili na zhrnutie, že nedošlo k uvedeniu žiadnych nových dôkazov, skutočností či okolností, ktorými by sa súd už v pôvodnom konaní nebol zaoberal. Sudy sa dôsledne nevysporiadali práve so skutočnosťami, ktoré by mali podľa mienky sťažovateľa zakladať dôvod na povolenie obnovy konania.

9. Sťažovateľ všeobecným súdom vytýka aj tú skutočnosť, že z dôkazov vykonaných v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania vyvodili nesprávne závery.

10. Podľa sťažovateľa z predložených dôkazov vyplývalo, že obhajca, ktorý ho obhajoval v pôvodnom konaní, „*obhajoval*“ aj svedkov, ktorí svedčili proti sťažovateľovi. Tento obhajca sa cielene nezúčastňoval konania tam, kde tieto osoby mali byť vypočuté, čo spôsobilo nezákonnosť celého konania, porušenia práva na obhajobu. Na verejnom zasadnutí v konaní o povolení obnovy konania pôvodný obhajca sťažovateľa odmietol vypovedať, a to napriek tomu, že by ho sťažovateľ zbavil povinnosti mlčanlivosti. Závery, ktoré prijal krajský súd vo vzťahu k obhajobe sťažovateľa pôvodným, obhajcom sú nesprávne a nelogické, keď uvádza, že mu sťažovateľ mohol vypovedať plnú moc, pretože išlo o okolnosti, ktoré vyšli najavo až po podmiennečnom prepustení sťažovateľa, teda po ukončení obhajoby.

11. Sťažovateľ v ďalšom spochybnil spôsobilosť jedného z kľúčových svedkov, keďže z predloženej lekárskej správy malo vyplývať, že mal zdravotné problémy psychického charakteru, pritom jeho spôsobilosť svedčiť nebola žiadnym spôsobom skúmaná. O týchto prekážkach na strane svedka v rozhodnom čase sťažovateľ takisto vedomosť nemal.

12. Za nedostatočné a nepresvedčivé sťažovateľ považoval aj dôvody, pre ktoré nebolo vyhovené jeho návrhu na vykonanie ďalších dôkazov, ktorý predniesol na verejnom zasadnutí konanom 11. marca 2020.

13. Vo vzťahu k nezabezpečeniu výsluchu svedka, výpoveď ktorého sťažovateľ považoval za jeden zo zásadných dôkazov, vytkol okresnému súdu, že nevykonal všetky potrebné úkony k tomu, aby sa výsluch toho svedka mohol uskutočniť.

14. Podľa sťažovateľa sa konajúce súdy dostatočne a presvedčivo nevysporiadali ani s ďalšími skutočnosťami, ktoré vyšli najavo z vykonaného dokazovania, a to, že jeden zo svedkov potvrdil, že to na neho „našili“, a ďalší svedok uviedol, že sa iný svedok vyjadril, že sťažovateľa „mal dostať do basy, že to bol policajt, že policajta dostal“.

15. Sťažovateľ nesúhlasí s názorom, že sa súd v konaní o povolení obnovy konania nemá vôbec zaoberať zákonnosťou predchádzajúceho konania. Podľa neho súd v takomto konaní má odstrániť nedostatky spočívajúce najmä v neúplnosti zhromaždených skutočností a dôkazov, na ktorých je pôvodné právoplatné rozhodnutie postavené. V tomto smere sťažovateľ opätovne konštatuje príliš formalistický prístup vo veci konajúcich súdov, ktorý v konečnom dôsledku viedol k porušeniu jeho ústavou chránených práv.

16. Za zásadné sťažovateľ považuje aj to, že obidva súdy opomenuli, že obvinenie mu bolo vznesené „uznesením Ministerstva vnútra, Úradom inšpekčnej služby Policajného zboru“, a vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 To 1/2015 možno mať podľa sťažovateľa dôvodné pochybnosti, či prípravné konanie „začal, viedol a skončil zákonný štátny orgán, vyšetrovateľ inšpekčnej služby“. Úkony a dôkazy získané označeným orgánom by mali byť považované za nezákonné a nemali by byť v trestnom konaní použité ako dôkaz, preto sťažovateľovi nemalo byť na základe čoho ani vznesené obvinenie. Uvedené samo osebe podľa názoru sťažovateľa odôvodňuje povolenie obnovy konania. Ako sťažovateľ tvrdí, nezákonnosť vzneseného obvinenia bola namietaná v rámci konania o povolení obnovy konania aj v záverečnej reči, avšak súd sa obhajobou v tejto časti nezaoberal.

17. Uvedené skutočnosti podľa sťažovateľa signalizujú svojvoľný postup konajúcich súdov, ktorý nemôže mať oporu v zákone a zakladá dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutých rozhodnutí v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ústavy.

Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne neozrejmil, prečo považoval pôvodný rozsudok v čase jeho vyhlásenia za zákonný a dôvodný. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia.

18. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie takto nálezom rozhodol:

„I. Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 27. 07. 2020, sp. zn. 23 Tos/52/2020-259 a Okresný súd v Prešove uznesením, ktoré mu predchádzalo zo dňa 11. 03. 2020 sp. zn. 41 Nt/21/2015-246, ako aj svojim postupom, porušili základné práva sťažovateľa podľa čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Zrušuje sa uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 27. 07. 2020, sp. zn. 23 Tos/52/2020-259 a uznesenie Okresného súdu v Prešove, ktoré mu predchádzalo zo dňa 11. 03. 2020 sp. zn. 41 Nt/21/2015-246, ktorému sa vec vracia a prikazuje opätovne rozhodnúť.

III. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3.000,00 €, ktoré sú porušovatelia povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

IV. Porušovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 450,29 € do 15 dní od právoplatnosti nálezu, na účet právnej zástupkyne sťažovateľa...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v jeho judikatúre

19. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

23. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

24. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

25. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc...

g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

26. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré

označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

27. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

28. Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

29. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

30. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

31. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

32. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

33. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

34. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

35. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

36. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy a porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Nt 21/2015 a jeho uznesením z 11. marca 2020 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 52/2020 a jeho uznesením z 27. júla 2020.

37. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v tvrdení sťažovateľa, že tak okresný súd, ako aj krajský súd sa v konaní o jeho návrhu na povolenie obnovy konania nevysporiadali s ním prednesenou argumentáciou a ich prístup vo vzťahu k jeho námietkam hodnotí ako neprípustne formalistický a svojvoľný, preto ich rozhodnutia v tejto veci považuje za nezákonné, arbitrárne a nepreskúmateľné.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Nt 21/2015 a jeho uznesením z 11. marca 2020

38. V súvislosti s namietaným postupom a rozhodnutím okresného súdu ústavný súd uvádza, že systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144

ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa označeného postupu a uznesenia okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti (ako riadneho opravného prostriedku) poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho prvostupňového súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil. Ochranu jeho základným právam zaručeným ústavou a právam zaručeným dohovorom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania.

39. Preto, vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (proti postupu a uzneseniu okresného súdu) už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 52/2020 a jeho uznesením z 27. júla 2020

40. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky

súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka (strany konania) na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03. III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

41. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenia ktorého sa sťažovateľ okrem iných dovoľáva, zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Avšak toto základné právo neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02. IV. ÚS 277/05). Ústavný súd taktiež pripomína, že do jeho obsahu nepatrí ani právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 357/2020).

42. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v prvom rade poukázal na mimoriadnosť obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku a zákonné podmienky, ktorých splnenie si obnova konania vyžaduje. Pripomenul, že v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania nie je súd oprávnený preskúmať otázky procesného charakteru, keďže mu to zákon neumožňuje. Podotkol, že eventuálne procesné pochybenia a pochybenia v uplatnenej právnej kvalifikácii môžu pri splnení podmienok uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku byť predmetom iného mimoriadneho opravného konania – dovolania. Zvýraznil, že v konaní o povolení obnovy konania nie je možné preskúmať ani postup súdov v pôvodnom konaní týkajúci sa vysporiadania sa zákonným spôsobom s vykonanými dôkazmi a že nemôže ani skúmať správnosť vysporiadania sa pôvodne konajúcich súdov s rozpormi vo výpovediach svedkov, resp. v iných dôkazoch, ani zákonnosť a odôvodnenosť pôvodného rozhodnutia vo veci.

43. Následne krajský súd zhodnotil, že pri vypočutí svedkov navrhovaných sťažovateľom v konaní o obnove konanie nešlo o dôkazy súdu skôr neznáme. Tvrdenia sťažovateľa potom podľa názoru krajského súdu vyznievali nie ako nové skutočnosti, ale skôr ako snaha sťažovateľa podstatným spôsobom zmeniť okolnosti skutku, ktoré navyše v pôvodnom konaní už sám prezentoval.

44. K skutočnostiam uvádzaným sťažovateľom o jeho obhajcovi krajský súd uviedol, že zo spôsobu vedenia obhajoby (ktorý vyplynul zo spisového materiálu) je zrejmé, že obhajca využil v trestnom konaní všetky možnosti na uplatnenie práva sťažovateľa na obhajobu, a to až po mimoriadny opravný prostriedok, ktorý za odsúdeného podal. Podľa krajského súdu nebolo možné opomenúť skutočnosť, že tohto obhajcu sťažovateľovi zvolil jeho otec. Išlo teda o obhajcu zvoleného a v prípade, že sťažovateľ nebol spokojný so spôsobom obhajoby, mohol obhajcovi vypovedať plnú moc.

45. Krajský súd sa preto, preskúmajúc vec nezaujato, rešpektujúc zásadu „*in dubio pro reo*“, obmedzil iba na posúdenie, či svedecké výpovede svedkov by mohli zvrátiť doterajšie rozhodnutie o vine. Dospel však k záveru, že to tak nie je.

46. Vyhodnotil tak, že nebola splnená ani jedna zo zákonných podmienok na povolenie obnovy konania, či už existencia dôkazov súdu skôr neznámych, ako aj skutočnosť, že by tieto dôkazy mohli odôvodniť iné rozhodnutie o vine a treste vo veci.

47. Pridržiavajúc sa svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie prvostupňového súdu a súdu druhého stupňa nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie (v tomto prípade sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok [tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj druhostupňového), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09)], ústavný súd sa oboznámil aj s obsahom rozhodnutia okresného súdu sp. zn. 41/21/2015 z 11. marca 2020.

48. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že pred rozhodnutím o návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania vykonal dokazovanie vypočutím sťažovateľa a piatich svedkov, ako aj oboznámením sa s listinnými dôkaznými prostriedkami, z ktorého zistil, že sťažovateľ vo svojom návrhu a následne na verejnom zasadnutí neuviedol žiadne nové dôkazy, skutočnosti či okolnosti, ktorými by sa súd už v pôvodom konaní nebol zaoberal. Ani výpoveď sťažovateľa na verejnom zasadnutí a ani výpovede jednotlivých vypočutých svedkov nemali podľa okresného súdu charakter nových, dosiaľ neznámych skutočností a nepriniesli v konaní nový pohľad na vec. Z ich obsahu nevyplýva záver, ktorým by sa vina sťažovateľa vylučovala, resp. aspoň zmierňovala. Nebolo nimi preukázané, že k skutku, tak ako ho uviedla prokuratúra v obžalobe a ako ho ustálil súd vo svojom rozhodnutí, nedošlo.

49. Rovnako okresný súd poukázal na to, že v konaní o povolení obnovy konania nie je oprávnený preskúmať zákonnosť a priebeh pôvodného konania v tom smere, či sa konajúci súd pri rozhodovaní vyrovnal so všetkými skutočnosťami a obhajobou odsúdeného, či rešpektoval zásadu bezprostrednosti a ústnosti pri dokazovaní. Vyslovil názor, že v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania nie je možné preskúmať ani vecnú správnosť pôvodného rozhodnutia. V takomto konaní sa obmedzuje len na riešenie otázky, či návrh obsahuje skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú pre súd nové, resp. dosiaľ neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo treste. V tomto konaní takéto dôkazy predložené neboli.

50. Na záver okresný súd dodal, že nevyhovelo návrhu na doplnenie dokazovania sťažovateľa a jeho obhajcu, keď síce jedného zo svedkov predvolával na verejné zasadnutie, ale nepodarilo sa zabezpečiť jeho účasť a následne od výsluchu upustil a nevykonal ho tak, ako ani ďalšie navrhnuté dôkazy vzhľadom na pertraktované okolnosti uvádzané počas verejných zasadnutí, ktorými majú byť podľa navrhovateľa uvedené navrhnuté dôkazy preukázané a „*priniesť nový pohľad na vec*“, avšak tieto v žiadnom prípade nemajú charakter okolnosti podľa § 394 Trestného poriadku.

51. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu vyplýva, že konajúce súdy sa všetkými pre rozhodnutie návrhu na povolenie obnovy trestného konania relevantnými, tak skutkovými, ako aj právnymi otázkami zaoberali a dali na ne dostatočne presvedčivé odpovede.

52. Všeobecné súdy konajúce vo veci v prvom rade ozrejmili, ako je potrebné nazerať na inštitút obnovy konania, na jeho špecifiká a splnenie akých podmienok si vyžaduje prípadné rozhodnutie, ktorým sa vyhovie návrhu na povolenie obnovy konania. Krajský súd tiež jasne a zrozumiteľne vysvetlil, aké otázky v konaní o takomto návrhu všeobecné súdy môžu, resp. nemôžu skúmať a posudzovať vo vzťahu k pôvodnému konaniu a rozhodnutiu, a upozornil aj na tie, ktoré môžu byť predmetom iba iného mimoriadneho opravného prostriedku.

53. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu (v spojení s odôvodnením prvostupňového súdu) možno jednoznačne vyvodiť, v čom videl nesplnenie zákonných podmienok povolenia obnovy konania vo vzťahu k návrhu sťažovateľa. Vyhodnotil, že v prípade sťažovateľa nešlo o nové dôkazy ani o nové skutočnosti, ale išlo o snahu sťažovateľa zmeniť okolnosti skutku tvrdeniami, ktoré uplatnil už v pôvodnom konaní.

54. Nadriadený súd sa nevyhol ani posúdeniu námietky sťažovateľa tvoriacej podstatný dôvod aktuálne podanej ústavnej sťažnosti, t. j. že ho v pôvodnom trestnom konaní zastupoval obhajca, ktorý v iných trestných veciach obhajoval osoby – vystupujúce v trestnom konaní sťažovateľa v procesnom postavení svedkov, ktorých výpovede boli pre rozhodnutie o jeho vine a treste zásadné. V rozsahu, v akom krajský súd bol oprávnený uvedenú námietku v takomto type konania skúmať (na rozdiel od napr. dovolacieho konania), túto preskúmal a vyhodnotil tak, že zo spôsobu vedenia obhajoby sťažovateľa vyplývajúceho zo súdneho spisu nič nenasvedčovalo tomu, že by táto bola zo strany jeho obhajcu realizovaná s negatívnym dopadom na obhajobné práva sťažovateľa alebo v jeho neprospech. Pokiaľ sťažovateľ vytkol krajskému súdu konštatovanie, že išlo o sťažovateľovi oprávnenou osobou zvoleného obhajcu, ktorému mohol sám vypovedať plnú moc, ktoré

(konštatovanie) je podľa sťažovateľa nesprávne a nelogické, keďže išlo okolnosť, o ktorej sa dozvedel až po jeho právoplatnom odsúdení, resp. až po jeho podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ústavný súd k tomu uvádza, že tento záver krajského súdu sa v kontexte dotknutého odseku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia javí skôr ako poznámka, že ani sám sťažovateľ v pôvodnom konaní nepostrehol, že by obhajca nebol postupoval v jeho prospech. V opačnom prípade by predsa plnú moc obhajcovi vypovedal. Avšak ak by aj bola táto úvaha krajského súdu v zmysle, v akom ju chápe sťažovateľ, táto skutočnosť nebola rozhodujúcou pre posúdenie tejto otázky.

55. Za síce stručné, ale akceptovateľné možno podľa názoru ústavného súdu považovať aj odôvodnenie, ktorým nebolo vyhovené návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania, keď okresný súd tieto vyhodnotil ako také, ktoré v nemajú charakter okolností podľa § 394 Trestného poriadku, pritom k takémuto záveru dospel s prihliadnutím na okolnosti uvádzané na verejných zasadnutiach.

56. V spojitosti s tým ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

57. V súvislosti s námietkou sťažovateľa o opomenutí konajúcimi súdmi, že obvinenie mu bolo vznesené „uznesením Ministerstva vnútra, Úradom inšpekčnej služby Policajného zboru“, a vzhľadom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 1/2015 možno mať dôvodné pochybnosti, či prípravné konanie „začal, viedol a skončil zákonný štátny orgán, vyšetrovateľ inšpekčnej služby“, ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 62/2015 z 29. septembra 2015 privilegovaného právnou úpravou pre účely napĺňania princípu

právnej istoty k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré kvalifikovalo vyšetrovateľa Policajného zboru služobne zaradeného na Sekciu kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako riadneho policajta v zmysle § 10 ods. 8 písm. c) Trestného poriadku, teda ako orgán činný v trestnom konaní s príslušnou zákonnou právomocou. Označené stanovisko pritom dosiaľ nebolo žiadnym relevantným spôsobom (príslušnou autoritou) spochybnené. Z tohto dôvodu sa námietka sťažovateľa javí ako neopodstatnená.

58. Ako už bolo uvedené, kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Ústavnému súdu neprislúcha ani prehodnocovať či dopĺňať skutkový stav veci zistený všeobecnými súdmi, rovnako tak mu neprislúcha nahrádzať právne hodnotenie všeobecných súdov svojím vlastným. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

59. Ústavný súd zdôrazňuje, že na posúdenie splnenia dôvodnosti návrhu na povolenie obnovy konania podľa § 393 a nasl. Trestného poriadku sú zásadne príslušné všeobecné súdy. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci krajský súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom (v preskúmvanej veci krajským súdom) by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Podľa ústavného súdu však posúdenie dôvodnosti návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy pôvodného konania v jeho trestnej veci krajským súdom, ktorý svojím uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu

okresného súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy, osobitne jeho závery, takéto nedostatky nevykazujú.

60. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd hodnotí napadnuté uznesenie krajského súdu ako ústavne konformné, a teda nevyžadujúce korekciu zo strany orgánu ústavnosti.

61. Keďže ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 52/2020 a jeho uznesením z 27. júla 2020 a základným právom na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

62. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy a porušenie základných práv zaručených v čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu, z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ svoju argumentáciu o porušení týchto práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu odvodzuje od namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, t. j. od porušenia týmto ustanovením zakotvených ústavnoprávných princípov. Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nedošlo ani k porušeniu základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a ani k porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy.

63. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

64. Napokon k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd s prihliadnutím na predmet konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 23 Tos 52/2020 pri posúdení tejto časti ústavnej

sťažnosti zotrval na názore, že na konanie o návrhu na povolenie obnovy konania sa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevzťahuje. Svedčí o tom stabilizovaná judikatúra ústavného súdu (napr. III. ÚS 223/2017, IV. ÚS 108/2014, I. ÚS 227/2013 a tam uvedená judikatúra), ako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (Kulnev v. Rusko, rozhodnutie z 18. 3. 2010, č. 7169/04, Rudan v. Chorvátsko, rozhodnutie z 13. 9. 2001, č. 45943/99). Ústavný súd v tejto otázke konštantne vychádza práve z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že pod ochranu podľa čl. 6 dohovoru nespadá konanie o návrhu na povolenie obnovy konania, pretože v tomto konaní ide o vydanie rozhodnutí, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru (o tom už bolo právoplatne rozhodnuté v pôvodnom konaní, ktorého obnovy sa sťažovateľ domáhal). Článok 6 dohovoru neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj SVÁK, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina : Poradca podnikateľa, 2003. s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghon c. Spojené kráľovstvo z 9. 5. 1985, Décisions et rapports, č. 60; taktiež REPÍK, B. Ľudské práva v súdnom konaní. Bratislava : MANZ, 1999. s. 62 – 63, kde sa uvádza: „*Pôsobnosť (aplikovateľnosť) článku 6 zásadne nepresahuje okamih konečného, právoplatného rozhodnutia o vine a treste. Nevzťahuje sa teda na konanie o obnove... a článok 6 ani nezaručuje právo na revíziu procesu*“, alebo aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci sťažnosti č. 41372/98, Václavík proti Slovensku z 30. 9. 2003]. Ochrany práv obsiahnutých v čl. 6 dohovoru sa možno domáhať až v obnovenom konaní, t. j. po tom, ako bolo príslušným všeobecným súdom právoplatne rozhodnuté o povolení obnovy konania.

65. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v aj časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho uznesením sp. zn. 23 Tos 52/2020 z 27. júla 2020 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

66. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu

na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu